

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

A „KELET” előfizetési díja:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Égész évre 16 frt.
Félévre 8 „
Negyedévre 4 „
Egy óra helyben 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepet követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főter 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az ÉRTÉKESEB CÍKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak

Határozott hasznosított hirdetés 30 napig vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.)
Hassenstein et Vogler (Wallischgasse 10.)
Bud. Mosso Publicitatisches Bureau Budapest.
Hassenstein és Vogler hirdetés közv. irodája, Weiss Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest Szt. István tér 5. sz.

Nyitási díjak

gárdond sora után 20 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

OLVASÓINKHOZ.

A közelgő új félev alkalmából lapunk további pártolására kérjük fel itt olvasóinkat.

Azon meggyőződésben tesszük ezt, hogy a „Kelet” azon támogatásért és bizalomért, melyben olvasói részeltetik, mint eddig, jövőre is lelkiismeretesen fog megszolgálni a közügy javára. Lapunk nem csupán hirhordó, utánnymata más lapoknak, hanem öntudatos czélokért küzd s hazarészünk felvirágzására irányuló magasabb, komoly eszmék népszerűsítésében és megvalósításában véli hiven betölteni szép feladatát.

E feladat teljesítésében, dicsekvés nélkül elmondhatjuk, ép a közönség támogatása folytán oly nagyszámu és kitünő belföldi és külföldi munkatársak segítenek, mint egyetlen magyar vidéki lapot, sőt sok fővárosi lapot sem.

Ennek következtében a „Kelet” felkarolhatja a közéletnek minden mozzanatát, tájékoztató a külügyekben s igaz, teljes képét tárja az olvasó elé különösen az erdélyi részek beléltének.

Most, a midőn kün egy európai nagy katasztrófa vagy hosszabb béke elhatározásának, ben a hazában a képviselőválasztásokkal a nemzeti élet egyik döntő pillanatának küszöbén állunk, kétszerezett erővel fogunk annak teljesítéséhez látni, mit olvasóink egy, nemes hivatásától áthatott politikai laptól várhat.

A „KELET” előfizetési ára:

Égész évre 16 frt. Negyedévre 4 frt.
Félévre 8 „ Egy óra helyben 1 „ 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

BÉKÉSY KÁROLY,

a „Kelet” szerkesztője és kiadó-tulajdonosa.

Az előfizetési pénzek legcélszerűbben postautalvánnyal a kiadóhivatalba Stein J. könyvkereskedésbe küldendők.

A húskivitel az erdélyi részekből.

Nem rég szólottunk a John Fretwel által felvetett azon fontos nemzetgazdasági eszméről, hogy előállatok helyett csak nyers húst szállítsa ki hazánk a külföldi piacokra. Felémeltettük azt a nagy különbséget, mely a húsnak hazai és például a bécsi piacokon szokatlan árak között van. Megemlítettük azonban a leküzdendő akadályokat is, mint a milyen egyszer a galicziai és bukovinai olcsó húsversenye, mivel ezen tartományokban az izraelita lakosság a marhának csak első részét fogyasztván el, Bécsbe épen azon része jut, melyet ott inkább keresnek; másodsor azonban körülmény, hogy külföldön a hús ára a szabad verseny folytán ép olyan ingadozásnak van kitéve, mint bármely más cikké; harmadsor, hogy mi olyan jó minőségű húst egyáltalán nem fogyasztunk, mint a külföldiek, oda tehát csak jól kihízalt állatokat küldhetünk. Végül a közvágóhid építése, jeles vagyonok berendezésének nehézségei.

3-6 óráskor az első osztályban; 26-án d. e. 8-12 ó. a 7. és 8. oszt., d. u. 3-6 ó. a 3. és 4. oszt., 27-én d. e. 8-12 ó. a 2. oszt., d. u. 3-6 ó. a 5. és 6. oszt. 28-án d. u. 3-6 a francia nyelv és énekéből. Junius 29-én d. e. 8-9 ó. szavalatok, jutalmak kiosztása és az iskolán bevégzése, 9 órákor nyilvános hálaistenistiszelet.

Házasság. Biasini Domokos szombaton délután vezette oltárhoz Budapestén Plachy Paula urölgyet, Plachy Ferencz gömöri földbírtokos leányát. Az esküvő a belvárosi plebián templomban ment végbe. Násznapok voltak gróf Warteneleben Császár és Hevessy Benedek urak,

ipari változást nem tesznek rajta, miért kelljen nekünk tőlük visszavásárolnunk és reafizelnunk felszállítási és visszaszállítási költségeit? E talánynak a nyitja abban rejlik, hogy az állat húsa miatt olcsó rajta kell felszállítunk bört, fagygyát és még sok egyéb. A bécsi sok marhát olván le, kénytelen aránylag olcsó áron adni el a bört és fagygyát, de, a mit ezeken veszít, megnyeri a húson. Marhakereskedőink, kik Bécsbe gyakorta feljárnak, megmondhatják, hogy az előállatok eladása alkalmával a bécsi vásárosok csupán a marhával hozott nyers húst vásárolja meg, a bört és egyéb részeket ingyen kell hogy adják kereskedőink.

Világos ezen körülményből, hogy csak magát a nyers húst jó haszonnal lehet csak Bécsben is elárusítani. Ha pedig ezt a húst csak magában küldjük fel, a rajta nyert haszon kívül reá számítható a bécsinek ingyen adott bőr ára, mintegy 27 forint minden darabnál itt a hazában, továbbá a szaruművek ára, végül a marhának az ottani közvágóhidra való szállítása.

gyászolobogó leng. Böhm Gusztávnak, az opera főrendezőjének 54 éves korában történt elbunyátat hirtet. Böhm már hosszabb idő óta betegeskedett, úgy hogy ügyes intőző kezét az opera hónapok óta nélkülözni volt kénytelen, s e tisztában Odry Lehel, jeles művész helyettesítette. Böhm Gusztáv derék és értelmes, nagymiveltőségű tagja a nemzeti színháznak, s pályatársai közül szerette és becsülte mindenki. A megboldogult már régebbi idő óta Uj-Pesten lakott: ott halt meg és onnan fogják temetni.

A Petőfi Társaság tegnapelőtt tartá havi felolvasó-ülését, az utolsó ez idényben, mely-

így történik, a nyers hús kevesebb helyet foglalván el, mint az élő állat, szállítása is olcsóbb lesz és az útban el sem soványodik.

Sokat idézhetnénk még a fennebbi előnyök támogatására Carey nemzetgazdaságtanából is bebizonyítandó, hogy mily nagy hasznára van egy országnak, ha a nyers anyag hulladékai határai között maradnak és termékenyítésre szolgálnak a földnek. De ez már igen messze vezetne; azt hisszük, a fennebbiekből is meggyőződhetünk azon vállalkozóink, kik részint szarvasmarhák hizlalásával foglalkoznak, részint kereskedést üzemelnek, hogy a nyers hús kiszállításának kérdését saját és az ország érdekében fel kell buzgón karolni és Bukovina példájára életbe léptetniük.

Erdély nem csak magában marhatermesztésre van teremtve, hanem szomszédos tartományai eddig is, ezután is nagy contingenst szolgáltatnak ezen kereskedéshez. Ha pedig Kolozsvár város közvágóhidat épít, legyen gondja rá, hogy központjává tegye magát ezen kereskedésnek.

Az országos választások — az „Ellenőr” értesülése szerint — augusztus 5-dikétől 14-ikéig lesznek. Az országgyűlés berekesztése valószínűleg vasárnap lesz a királyi várpalotában.

A képviselőház igazolására vonatkozó házszabályok revisiója tárgyában kiküldött bizottság Ghyoz Kálmán elnöke alatt ülést tartott s felkérte az elnöket, hogy a kormánytól hivatalos értesítést szerezzon az iránt, mikor fogja a felsőház az országgyűlést berekeszteni, ez értesítéstől függesztetvén fel az, ha vajon terjeszthető-e a bizottság ezuttal érdemleges javaslatot a ház elé a revisió tárgyában.

Ezuttal behatárolta megbeszélte a bizottság a bíráló bizottságok módosztatit, tekintettel arra, hogy oly garantált állapotassanak meg, melyek a párttekinetek nyomásától lehetőleg független, igazságos ítéletmondás biztosítására alkalmasak.

A berlini congressus.

Berlinből írják junius 21-éről: „Románia itt időző képviselői az utóbbi napokban ismételve érkeztek Andrassy gróffal. Romániát illetőleg a congressus-ügy a bessarábiai kérdésben foglalható össze. Képviselői azzal a szilárd elhatározással jöttek ide, hogy Bessarábiát illetőleg ragaszkodnak szerződési jogukhoz; úgy látszik azonban, hogy ez álláspont újabb időben rázkódást szenvedett, a ményiben egy compromissum-javaslatról beszélnek, mely a következőkben állana: Bessarábia oly módon osztanák meg Oroszország és Románia közt, hogy az ismaili kerület és a Duna balpartján levő terület egészen a Kilia-torkolatig Románia birtokában maradjon; Bessarábia többi részéről lemondván Oroszország javára, Románia kész elfogadni a Dobrudzsát kárpótlás fejében. E rendelkezés elönye abban állana, hogy az oroszok távol tartatának a Dunától. Lehetőség, hogy ily javaslatot Austria-Magyarország és Anglia támogatnának; de e javaslat mindenesetre még csak tervben van s még nem lehet tudni, vajjon ölt-e egyáltalán pozitív alakot.”

Berlin, jun. 24. A congressusnak ma 1 órától 4-ig tartott ülésének eredményéről a diplomaták ismét nagy meglepéssel beszélnek. Mint hallani lehet, az ülésben ratificálták Andrassy Beaconsfield és Suvaloff összes megállapodásait. Bulgária határai, úgy látszik, már meg vannak állapítva — Burgasszig érne a Rodope-hegységen át Szofia és Widdin felé Bulgáriának az orosz által való kiűrtését is letárgyalták már, mint halaszták. Az ülések most gyorsabban fognak egy-másután folyni.

Viktor a becsületrendet fogják kapni.

— Nagy katonai szemle Páris mellett. F. hó 20-án Páris mellett, a longchamps-i mezőn, nagy katonai szemle tartatott, melyen 57 gyalog-zászlóalj, 18 tüzeg, összesen 108 ágyuval, és 55 szakasz lovasság, vagyis körülbelül 37,000 ember vett részt. A lakosság rendkívüli érdeklődést tanusított a katonai látványosság iránt, úgy hogy Páris teljesen elhagyottnak látszott. A csapatok, melyek báró Aymard tábornok s párisi katonai kormányzó parancsnoksága alatt álltak, MacMahon tábornagy előtt léptettek el. A diszemelvényen a tábornagy neje, a persa sah, a portugál király, az aostai hercege, Izabella ex-hercegné

a bolgár fejedelemségre és a balkáni török erődítésekre vonatkozólag, de oly feltétel alatt, hogy belföldi milícia és autonomia fog szervezettülni. Várát illetőleg, melyet Oroszország a fejedelemség védelmezésére szükségesnek tart, nyilatkozatot várnak a portától; a törököknek meg kell történniük eddigi hallgatagságukat. A bolgár kérdés még több napot vehet igénybe. Ha az elvi megállapodások sikerülnek, akkor a határt és a közigazgatást rendező bizottság munkájához fog. Az orosz fölhatalmazottak utasításokat kaptak Pétervárról.

Bécs, jun. 24. A Pol. Correspondenz berlini diplomatiái köréből nyomtatékosan hangsúlyoztatja magának, hogy Oroszország a bolgár kérdésben nem két hatalom akaratának, hanem Európa óhajtatásainak hódolt, mely a kérdés ily megoldásában kiváló békébiztosítékot lát. A bolgárkérdés megoldása után, Németországnak a congressus mielőbbi befejezése iránti óhajtatásának befolyása alatt a többi kérdésekkel igen gyorsan fognak elbánni, bár ismét fölmerült az a terv, hogy a részletes kérdések, minő a török tartományok autonómiaja is, a congressus után tartandó conferentiára hagyassanak.

Berlinből jelentik a „N. fr. Presse”-nek: A helyzet az utóbbi napok alatt határozottan jobbra fordult, úgy, hogy a hét folytán remélhető a bolgár kérdés kedvezőbb megoldása, sem mint az eddigi jelzések sejtették. A csapatok eltávolítását illetőleg szintén folyik egyezkedés; úgy akarják ezt megoldani, hogy „ad hoc” bizottságok kiküldése által az oroszok egy Drinápoly mellett eddig meg nem állapított vonalig vonuljanak vissza; míg Sumla török helyőrsége előbb Várnába s azután az ottani helyőrséggel Rumeliába vonulna vissza. E meg egyezést már tökéletesnek mondják, csak azt nem lehetett még megállapítani, hogy a congressusban, vagy az előzetes conferentiákon állapították-e meg. Erre is kikérték a császár külön meghatalmazását.

A tegnapi ülés folyamáról hírlik utólag, hogy a meghatalmazottak csak futólag foglalkoztak Bulgária határolásával, mivel a kiküldött katonai atachék illetőleg dolgozta még nem készült el. Főképp a bolgár fejedelemség és az autonóm Rumelia számára való garantáltak tárgyalták. Bulgária két részre osztásába orosz részről beleegyeztek; az a hír, hogy Várnát éjszaki Bulgáriához csatolják, valótlán, maga a san-stefanói szerződés is csak Várna lerombolását követeli. Általában minden hatalom oda törekszik, hogy az orosz befolyás egész Bulgáriától távol maradjon; hirszerint maga Németország is ezen álláspontot foglalja el.

A mai (23) nap folyamában ismét több conferentia foly a meghatalmazottak közt; Románia képviselői délelőtt érkeztek Andrassy gróffal. Dacára az általában kedvező kilátásoknak, a congressus hosszúra fog nyúlni. Azt jelentették, hogy a fő meghatalmazottak a bolgár, görög és montenegrói kérdés elintéztése után elmennek Berlinből s a hátralevő munkát a többi képviselőre bízzák. Ez a jelentés valótlán; a congressus mindvégig úgy marad, a mint ma van.

Egy bolgár tiltakozás.

A kulai, belgradsiki és viddini körlet 211 képviselője által aláírt s lapunk által tegnap már említett tiltakozás következőleg hangzik:

„A Balkán félsziget viszonyainak szabályozásánál mi sem lehet alkalmatlanabb, mint az, hogy a különböző nemzetiségű lakosok kölcsönösen akadályokat gördítenek egymás elé, és ez által surlódások, viszálykodások és nemzeti szerezetlenség magvát hintik el. Így a szerb kormány a bolgárokkal szemben oly irányzatot küzd s oly intézkedéseket tőn, melyek Bulgária legdrágább érdekeit károsítják. A szerb kormány a san-stefanói béke határozatai s a bolgárok kifejezett óhajtatásai ellenére még mindig nem vonta vissza csapatait az elfoglalt bolgár területeiről, hanem a lehelytelebb kényszerrendszabályokkal megtartani s még új területek magához ragadni igyekezik.

92 kr színzsr — frt — krt Bors 1 frt 12 kr. hagyma 24 kr, fokhagyma 24 krajczár.

— Besztercei piaci árjegyzék 1878. jun. 18-ától 1 hectoliter tisztabuzza 8 frt — kr, elegybuza 7 frt — kr, rozs 5 frt 50 kr, zab 3 frt 75 kr, törökbuza 6 frt — kr, paszuly 10 kr, pityóka 2 frt 50 kr, 1 liter borsó 12 kr, kilogram marhahús 32 kr, 100 kgr. széna 2 frt 40 kr, 1 kalangya zsupszalma 1 frt 50 kr, alomszalma frt 75 kr, egy köb méter kemény tűzifa 3 frt — kr, rias 34 kr, gyöngykása 32 kr, lencse 14 kr, köles 18 kr, kósa 9 kr, disznózsír — frt 90 kr, színzsr 70 kr, bors 1 frt 04 kr, hagyma 6 kr, fokhagyma 12 kr.

szigorú határcordon által különíttatnak el Bulgária többi részétől. A közlekedés az autonóm Bulgáriával elzáratik és ekkép, a kereskedés új utra tereltetik Szerbia bensejébe, mely soha nem lehet a természetes piacza e vidékek.

Ezen intézkedések, melyek ugyszólván bersó actióját képezik a szerb politikának, másfelől táviratokban Nisből és Belgrádból úgy adtnak a világnak tudtára, mintha az elfoglalt terület lakossága semmit nem óhajtana inkább, mint a Szerbiához való csatlakozást. Ezen az uton a közvéleményt meg akarják hamisítani s a zavarosban halászni.

Mint képviselői a szerb csapatok által elfoglalt területeknek, Kula-Adlyie, Belgradsiki és Viddin sandsakokból, óvást tesszük a közvélemény előtt a szerb kormány által az erőszak és armány minden eszközével kitüntetett foglalási vágy ellen és szentül fogadjuk, hogy egy ezen területek, mint a sofiai sandsakból elfoglalt bolgár terület lakossága csak közös hazánkban, Bulgáriában akarunk maradni. Ezen közhajt, valamint az általunk felemlített tényeket, szükség esetén számos bizonyítékkal megerősíthetjük, valamint a részletek által kiegszithetjük. Az igazság érdekében és a közvélemény felvilágosítására kérjük a t. szerkesztőséget, hogy ezen óvásunkat lapjában közölje, méltóztatassék.

Fogadja stb.

Viddin, 1878. junius” (Következik 211 aláírás.)

A német conservatív párt felhívása.

Németországon a választási mozgalmak teljes folyamatban vannak. Közeljük a német conservatív párt választási felhívását, mely a következőleg hangzik:

A birodalmi gyűlés fel van osztatva. A küszöbön álló választás hangosan kopogtat a német nemzet lelkiismeretén azon kérdéssel, vajjon képviselői még tovább is megtagadják-e a szövetségben való részvételt, mely a monarchikus intézmények vezérlő államférfiú a social-demokratia elleni harczban azt hiszi, hogy tovább el nem lehet. A német conservatív párt, hiven a birod. gyűlésben tanusított magatartásához, e tekintetben is nyíltan a birod. kormány mellé helyezkedik. Kész ezt azon külön teljhatalommal felruházni, mely alkalmas a social-demokrata párt minden politikai és társadalmi rend felforgatását célzó törekvéseinek útját bevágni. A német conservatív párt azonban nem hiszi, hogy egyedül e külön teljhatalommal a social-demokratia tartósan le lehetne győzni, — azt hiszi, hogy állam minden fenntartó elemeinek egyesülniök kell, hogy a politikai és társadalmi rendet a conservatív alapok erősítése és újra felépítése által megőrizzük. A mult hetek megrázó eseményei élénken szeme elé állítják a nemzetnek a német császárság és a monarchikus intézmények fontosságát, a német conservatív párt ez intézményeket teljességökben fenn akarja tartani, s megvédelmezni minden oly törekvés ellen, melynek célja a tekintélyt a többség uralma által helyettesíteni.

A német conservatív párt Németország nemzeti állását biztosítandó, fenn akarja tartani a német véderőt, s ellenébe lép minden olyan törekvésnek, mely annak gyöngítésére lehetne irányozva. A német conservatív párt a ronsolt gazdasági viszonyok javítására törekszik. Hiszi, hogy e javítás elérhető, ha egyrészt az ipari élet terén a természetes munka és hivatási szövethetés szorosabb tagosulásba kötöttik össze, s a mesterinasok s legények ügyébe ismét figyelem és rend hozatik, és ha másrészt az áiparos és mezőgazdasági forgalom terén, a böles kereskedelmi politika által, a minő régi vámszövetkezetet virágzásra segíté, az ország termelése a folytonos hanyatlástól megóvati. Ily kereskedelmi politika kell, hogy karöltve haladjon az adóreformmal, mely az indirect adók dsa forrásának megnyitása által a direkt adókban a nép megkönnyítését idézi elő. Mennyiben és mily alakban vonatkozik be itt a dohány, mint megfelelő adófárgy, erre a törvényesen megindított vizsgálatok meg

Német birod. mark 57.75.
London 116.95.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Békésy Károly.

Perl fogorvos

lakik főter 27-dik sz., hídutca sarkán, Dr. Hintz gyógyszerész ur házában, **Julius hó közepéig** itthon marad, mely idő elteltével **Előpatak**-ra utazik, honnan augusztus hóban Kolozsvárra visszatérvén, szeptemberben **Páris és Londonba** tudományos utra indul.

A perzsa sacht

látogatása

a „Figaro” szerkesztőségében.

A szellemes párisi világlap szerkesztőségét a napokban az a szerencse érte, hogy szerkesztőségi helyiségeiben Nas-Er-Reddin, a perzsa sacht látogatást tett. A látogatást magában a lapban Adrien Alarx írja igen érdekesen. E leírásból im közöljük a következő részletet:

„Tegyük föl a következő jelenetet:

Egy értelmes idegen megérkezik Párisba 1878. június 18-án, este 10 órakor. Egy kalauz a város központjára vezeti őt egy fényes palotába. A falakat tükrök borítják, melyekben gyönyörű festmények, izléses faldíszítések, lengő zászlók, cimerepaizsok visszafükröződnek. A parkányzatok hosszában és a lépcsőzeteknél mindent illatos virágokkal és cserjékkel töltött kosarak. Az első emeleten egy tágas és magas teremben, melynek ajtai ragyogó tropheumokkal ékesítve, két hatalmas asztal nyúl végig, görnyedve a gazdag ezüstnemű s ezekben a modern cukrászat és konyhaművészet által előállított ételművek alatt.

A földszint nagytérében egy, csoport se-lyembe, bárszobya ültözött hölgyekből és férfiakból, az előtérben ülnek a hölgyek, gazdag gyönyörű selymekkel ruházva; mintha Diaz valamely festményét látnád magad előtt, vagy a keleti királyok kongresszusát. Az ifjak szépek mint tündérrákirályok s hófehér fogaik ragyogásával csak éjsztét szemeik villámai veteledhetnek.

A hölgyek mögött állanak a férfiak: marczona arcú alakok, tömött bajusszal és szakállal, hosszú hajfűrtökkel, melyek napsütötte meztelen nyakukra kigyóznak le. Fehér tunikájuk, kék selyem hímzéssel és vissza felé hajtott ujjakkal, valamint aranyfütyös fekete nadragaik zavarja hozzák a kíváncsit, ki e feltűnő öltözködésű alakok nemzetisége után tudakozódik.

A közönség a néző közönség, a balkonra támaszkodik, a balkonra, mely a nagy termet magasságában ketté vágja. A galerie központján egy trónon egy harcoszias kínésű, tiszteletet parancsoló férfi ül. Fejét szörme főve fedi, máskülönben egészen párizsian van öltözve. Értelmes arca tudványat fejez ki.

Nem messze tőle tiszteletteljes állásokban idős és ifjabb férfiak állnak, némelyeknek melle érdemrendekkel borítva, mások pedig csak egyszerűen egy-egy virágcsokorral ékítve a gomblyukban.

A tömegben, minden faj és osztályu kitűnőségek. P. o. Offenbach, az operette istene. Éppen Halévy Lajossal munkatársával cseveg; Lachaud a hírneves ügyvéd hallgatja őket a közelből, míg Doury a lapja lapjait kezeli, és a zsebkönyvébe, Rion festész egy vázlattal foglalkozik, melyet a társaságról fog készíteni; ismét tovább valamivel a spaunyl királyi unokacsócsa: Dom-Guelli-Y-Renté szorongatja kezét barátjainak, kik mind csupa írók, művészek, tudósok.

„De hát hol vagyok én most? — fog felkiáltani az idegen, kit amint Párisba betette a lábát: e ragyogó, csillogó tömeg közé vezetett sor-

sa s ki még elképzelni sem képes, hogy miféle körbejutott.

Képzeltető meglepetése, midőn kérdésére kalauzától e választ kapja:

„Őn most a „Figaro” szerkesztőségében van; — a „Figaróban”, melynek ára példányenként 3 sous s személynek most szerencsése van ő Felsége a perzsa sacht látogatását fogadni, kinek tiszteletére a szerkesztőség saját helyiségeiben im ezt az ünnepélyt rendezte.

Tegnap a „Figaro”-t Nagy-Britania trónörököse, ma az ázsiai monarchák egyike leghealmasabbja tisztelte meg látogatásával!

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház június 24-iki ülésében elnök több kérvényt mutat be, közöttük dr. Miletics Szvetozárát az iránt, hogy pörének irrományai szintén a mentelmi bizottságnak adassanak ki. A kérvényi bizottsághoz utasítottak.

Következett a napirend: a 80 millió bankadósságról szóló javaslat harmadszori felváltása. — A többség elfogadja.

Az elnökséget ezután Bánó József veszi át.

A napirend második tárgya volt: a zárszámadási bizottság jelentése az 1876-ki zárszámadásokról.

Mihályi Péter előadó röviden elfogadásra ajánlja a jelentést, s megjegyzi, hogy a bizottság ezen országgyűlés alatt 5 év zárszámadásait vizsgálátanak folytonosságában helyreállította. (Helyeslés.)

Madarász József általánosságban elfogadja a jelentést, de két felvilágosítást kér az előadótól. Az egyik az, hogy miért nem vélte szükségesnek a bizottság a phylloxera-tulkiadásra néve tett államszámszéki észrevételt saját észrevételei közé is felvenni. Az államszámszék szerint ezen tulkiadásra néve ugyanis nem póthitel, hanem felmentés kérendő. A másik az, hogy a közoktatási miniszter a közalapítványoknál bizonyos nyugdíjvezeteket fogadtatott a szabályzat ellenére. Ez sem fordul elő a bizottság jelentésében.

Mihályi Péter megjegyzi, hogy a bizottság az olyan függő kérdésekre néve, melyek a számszék és a minisztérium között még elintéztve nincsenek, nem szokott nyilatkozni. Így van a kérdéses nyugdíjakra néve is. A phylloxera-irtásra kiadott összegre néve pedig a bizottság nem tett észrevételt, mert a kiadás indokoltnak tartotta.

Fröhlich Gusztáv a bizottság tagja hasonló értelemben áll felvilágosítást.

Madarász József nem tartja a felvilágosítást elégségesnek, mert az előadó nem nyilatkozott arra néve, hogy miért nem kérnek felmentést ezen póthitel természetével nem bíró kiadásra.

Mihályi előadó az egészet alaki kérdésnek tartja.

Helfy Ignác itt nem alaki, hanem fontos elvi kérdést lát.

Mihályi előadó ismételt felszólalása után a ház a jelentést általánosságban elfogadja.

dezés által. A vese váladékban foglalt fertőző anyagot veszélyesebbnek tapasztalta. Végül kiemeli az értekező, hogy a hagymáz fertőző anyaga nemcsak a talajban lehet jeles teljes hatóképességgel, hanem mindenféle likacsos testben, midőn élősködő melegsége és nedvessége van. A talaj és föld árja vizsgálatát fontosnak tartja a hasi hagymáz terjedésének kipuhatólására néve, de hibásnak tartja, ha egyedül ezzel akarnák összeköttetésbe hozni ezen betegség terjedését.

Ezután Farkas Gyula, mint vendég, értekezett: Az általános három tagu egyenlet gyökeiről. Jól ismert dolog, hogy mindekkor csak a kéttagu egyenlet van megfejtve egész általánosságban, a mit a nagy Gaussnak köszönünk. Előadó a háromtagu egyenletnek általános megfejtését tárgyalja. Hat egyszerű törvény szerint haladó hatvány-sort állapít meg, melyeket abszolút összetartási feltételük különbözősége két osztályba iktat. Az első osztály négy sorból áll, a második kettőből foglalt magába. A második osztály két sorának összetartási feltétele éppen ellentétese a többi négy sorának. Az első osztályba tartozó sorok kettője nem más, mint a másik kettő fordított értékének kifejezése. Hasonlóképpen, a második osztályu két sor egyike a másik sornak fordított értékét teszi. E szerint az első osztályba csak két különjellelű sor tartozik s a másodikba csak egy.

Az első osztály egyik rendbeli sora egyetlen egy gyököt képvisel, a másik rendbeli szolgálja a többi. A második osztály egyetlen rendbeli sora valamennyi gyökre vonatkozik. Mindannyi sor-alak rokon.

Dr. Szabó József mutatott be végre az oravicza ásványok jegyzékének kiegészítésül egy ásványt, mely zöld színű, selyemfényű, és azon contact ásványok közül való, melyek nagy mennyiségben találhatók Praviczan, és versenyeznek a Vezuv eruptív ásványai. Küllmre néve eltér a Krassómezőben található tremolithoktól, s inkább asbest-szerű tremolithnak mondható. Belsejében összefüggő mag van, külseje enged a nyomásnak, de belseje karcoslat tesz az üvegen. A vas csekély mennyiségben mint basist képező alkotórészt szerepel benne.

A részletes tárgyalásban számos tételnél szólt fel Madarász József. A ház azonban részleteiben is elfogadta a jelentést.

A nyugdíjakra néve Tisza miniszterelnök kijelentette, hogy maga részéről is óhajtja a nyugdíj-kérdés mielőbbi rendezését.

Elfogadatot ezután az igazságügyi bizottság jelentése az 1871. évi 55. t. cz. alapján indítandó birtokrendezési eljárás bélyeg- és illetékmentességéről szóló törvényjavaslat tárgyában, valamint elfogadatot a közigazgatási bizottság jelentése Versec város központi választmánya által 1878 évre elkészítet országgy. képviselő-választók névjegyzékének kivételes összeállításáról szóló törvényjavaslat tárgyában.

Schwarz Gyula indokolja az államtanácsról szóló törvényjavaslatát. Nézete szerint törvényjavaslatról egy nagy szükségletnek adott kifejezést. Balátja azonban, hogy az eszme ezen az országgyűlésen már nem valósítható, csak arra kéri a kormányt, hogy tanulmányozza a kérdést.

Tisza m. elnök elismeri, hogy egy a közg. bíráskodás, mint a törvényjavaslatok előkészítése szempontjából, mihelyt lehet, bizonyos intézkedések szükségesek. A mi azonban az államtanácsot illeti, Anglia példája mutatja, hogy a parlamentarizmus fejlődésével annak jelentősége fokozódott. S még azon hatáskör is, mely annak a törvényjavaslatok előkészítésére vonatkozólag adatnak, ellenkezésben állana a parlamentarizmussal, s a miniszteri felelősséggel. A szükséges intézkedések tehát nem a minisztérium felé, nem is mellé, hanem annak kebelében létesítendők.

Ezután Istóczy indokolta ismeretes indítványát. A mohamedán elem mindinkább eltűnik Európában a keresztény elem előhaladásával, s ez elem közepette csak egy idegen elem marad elszigetelve, a zsidó. Most ez elem törekszik lázas izgatottsággal az európai keresztény népek leigázására. Elmulat már az idők, midőn az emancipációs törekvések mámorában levő nép nem vette észre a veszélyt, melylyel a zsidó nép az európai társadalmat fenyegeti. Az Anglia, Francia- s Németországban minden gyakoribb felszólalásai a tudományos tekintélyeknek széttepték a fátyolt, melyet a saját csaknem egészen hatalmába kerített zsidóság démoni ügyességgel vont törekvései fölé.

Szólt csak hazai viszonyaink szempontjából fejtegeti indítványát. A statisztikai adatok szerint II. József alatt 75.000 zsidó volt hazánkban, most 700.000 van, s ily arányu tovább szaporodás mellett 150 év múlva 17 millió, vagyis a mostani egész lakosságnál két millióval több zsidó lesz hazánkban. A legutóbbi 85 év alatt a zsidóság hazánkban megnövekedett, míg a többi lakosság még megsemmisült. A nem zsidó lakosság a már mutatkozó jelesek, s a legújabb statisztikai adatok szerint nem szaporodik, sőt fogy, s pl. az 1869-i népszámlálás óta 1875-ig több ezer lélekkel megapadt hazánk lakossága. Ezzel szemben a zsidó lakosság még azon két év alatt is, midőn a cholera dult hazánkban, pusztán bel-földi születések után, a tömeges bevándorlások tekintetbe vétele nélkül, 20,000 fővel szaporodott. Szólt történelmi adatokra hivatkozik, melyek szerint a ragályos veszelek pusztítása által sokkal

csekélyebb mérvben támadtának meg, mint a keresztények. Fővárosunkban is a cholera alkal-mával a halálos áránya majdnem nyolcszor nagyobb volt a nemzsidóknál, mint a zsidók közt. Bármi legyen ennek oka, az eredmény ugyanaz, a zsidó lakosság rapid növekedése a nagy szaporodás, csekélyebb halálozás s tömeges bevándorlás által.

Daczára az általános hadkötelezettségnek, a zsidók nemcsak minimális töredékig kivonják magukat a hadviselésből, de a háboruk néhány tuca-tot közülök millióriussá tesznek, s még haladást emeltyűjévé lesznek. Egy pár generáció alatt a zsidóság egészen elfogja ársztani hazánkat, s a mi fajunk a lételeit küzdelemben el fog enyészni. Eজনল্কüli, de annál gyorsasabb sikerrel folyó processusban az ország vagyona a zsidók által mindinkább kicsavartatik kezükből. Csak azért féltjük-e ez országot a muszka hatalomtól, hogy két-három generáció alatt Zsidóország legyen belőle. A magyar nemzet, mely félti politikai supremáciáját, s ezért nem engedett eddig miniszteri székhébe egy zsidót sem, nem fogja egészen kifosztani s elpusztíttatni engedi magát. Mi élni akarunk s mert egyiknek innen pusztulni kell, nem szabad engednünk, hogy a pusztulók mi legyünk.

A zsidók Európáért mint internacionális Hetzmeisterek szerepelnek, egymás ellen asztják a keresztény fajokat, hogy megakadályozzák azok fejlődését, s nálunk is ugyanez az érdekben megvesztegetnek, korumpálnak minden hozzáférhető embert. — Nincs szükség napjainkban az ultima rátióhoz nyulnunk, hogy e bajtól megmeneküljünk. — Vissza kell állítani a régi Zsidóországot, melyre most legkedvezőbb az alkalom a jóvá tenni a rajtuk elkövetett igazságtalanságot. Ma e bajtól nem lehet úgy, mint a középkorban, a zsidók tömeges kivégzésével utján menekülni, s korunk szellemének csak az említett megoldási mód felel meg. Megfordult ez már eszme minden főben, mely a zsidó kérdéssel foglalkozik. Ha hazánk, ha Német, Görög- és Olaszország vissza tudták száza-dok mulva nyerni állami önállóságukat, miért ne érhetnék ezt el a zsidók, kik ma is a párisi „Alliance Israelite” vezetésével államot képeznek az államban, helyesebben az államon. A zsidók közt a tradíciók s történelmi multjuk iránt oly páratlan ragaszkodás nyilatkozik, hogy annak visszaállítása érdekében — tekintetbe véve jelenlegi nomád életüket, legnagyobb részük akár 48 óra alatt mozgósítható lesz.

Kelet jelenlegi hatalmi e nemzetiségi viszonyai is kívánatos és opportunussá teszik ez állam felállítását. A Kelet kitombolta magát, s szükséges, hogy egy oly pezsgő életű, s intelligens nép, mint a zsidó, vegye ott át a vezérszerepet, kik mint pénzhalom, a finansziális krízisekkel küzdő török birodalom regenerátorai lehetnek, s megvalósíthatják nemzeti törekvéseiket, tisztelve az egész világ által, mely őket most, mint más nemzeteket parásitát, megveti. A zsidó nép egy része hóm óhajtja Zsidóország visszaállítását, s csak az államférfiak s politikusok szerepét Európában kényelmesebben játszható zsidó államalakos gátolják ezt, a kik ellen szuronyai s ágyuk nem használhat semmit, s a kik arra spekulálnak, hogy bennünket lassu halállal kipusztítsanak. Szólt apol-

lál a zsidó patriotákra, a kik közel két évszázaden át ragaszkodtak hazájuk emlékeihez, ragadják meg az alkalmat annak visszaállítására, melyre most van a legkedvezőbb alkalom, midőn Keleten minden inog. Vándoroljanak ki, s szőlő legjobban kívánatai kísérendik őket, a kik pedig itt akarnak maradni, mondjanak le kiáltási politikájukról, szűnjenek meg államot képezni az államban, asszimilálódjanak velünk, s legyenek egy testté és lélekke a haza többi polgáraival. Szólt ajánlja indítványának tárgyalás alá vételét.

Trefort miniszter sajnálja, hogy e házban oly doctrinák fejtegettetnek, melyek korunk humanitarus szellemével, s e ház nemes irányával ellenkeznek. Szólt az egészet egy irodalmi esszé-nek tekintti, a mely reméli, minden nyom nélkül el fog enyészni.

Istóczy megjegyzi, hogy indítványa indokolásának az volt célja, hogy a nemzet a fenyegető veszélyt tisztán lássa, s annak elhárítására néve megismerkedjék egy plausibilis megoldási móddal. Miután azonban a miniszter felszólalása után nincs reménye arra, hogy az elfogadtassók (Közbekialtások: Kérjen csak titkos szavazást!), vissza vonja indítványát, s az általa mondottak igazságára néve tanunk hívja fel a jövőt.

Ezzel az ülés véget ért.

Egy hazánkia találmányáról.

Néhány hónap előtt szó volt már a Keszler Mór által föltalált főzőgépről. Jelentettük akkor, hogy a föltaláló bemutatta gépét a honvédelmi minisztériumnak. Az általa elrendelt érdekes kísérletekről a „Közvélemény”-nek Ungvárról következőket írták:

A Keszler-féle főzőgéppel a honvédelmi minisztérium Budapesten kísérletet tett, s ez kielégítő is volt. Meg akarván azonban győződni arról, vajjon a gép nagyobb főzésre és a szabadban is használható-e? megrendelte az itteni 36-ik számú honvédszállóalj parancsnokságának, hogy a további kísérleteket tegye meg.

A próbakísérlet a hó 17-én délelőtt 10 óra-hor a laktanya kertjében, nagy és előkelő közönség érdeklődése mellett, megkezdett. A gépre 25 tábori katalán (burgonyával, hussal és vízzel telve) elhelyeztetvén, a láng pont 10 kor meggyújtott, már 10¼-re vagyis 15 perc múlva az egyik katalán felnyitván, abban a burgonya és a hus egészen megfőve találtatott. A főzés erre még 5 percig folytatván, mind a 25 katalán levétetett, s ezek tartalma a vendégek között megízlelésül körözött. Ugy találtuk, hogy a főzött gulyás hus mind izre, mind erőre oly kitűnő volt, hogy Budapestnek első sörházaiban sincs külön.

Ugyanekkor a szabadban lett ásva egy tábori tűzhely, melyen 4 katalán állítottak fel. A fa a géppel egy időben lett meggyújtva, s a tűzhelyen 50 perc alatt később főtt meg a gulyás, mint a gépen. A szabad tűzhelyen tehát a főzés 70 percig tartott.

Megjegyzendő, hogy e hus inas és vén marhából való volt, a miért is a fával fűtött katalánokban megfőtt ugyan, de azért megrághatlan kemény maradt, míg ellenben a gép által fűtött

kedelem; csak Turkesztában állt még fenn, hol Samarkand és Bokhara virágának s terjedt ki némileg Kasziron és Kabulon át belső Magas-Ázsiára.

1453-ban a törökök Konstantinápolyt bevették, végtelenségek nemcsak a kelet-római császárságnak, hanem a genusiak telepeinek és kereskedelmének is a Fekete-tengeren.

Igy az indiai kereskedelem számára csaknem egyedül a Velencei átal elzárólt Alexandria maradt meg. Felső-Olaszország, Németország, Flandria és Európa északi országainak, valamint a gibraltari szoroson túlfüvő országoknak is kereskedelme nagyon jelentéktelen és száraz volt a 14 század kezdetéig, midőn nevezett században a világteregen mellett oly kedvező fekvésű Portugalia kezdett előtérbe lépni a tengeri közlekedést illetőleg.

1370 óta számos kereskedő hatolt el a Hercules oszlopaihoz, mely időtől fogva hovatovább számosabban, gyakrabban és tervszerűbben, helyesebb tengeri úton szállították Italia és India terményeit a gazdag flandriai városok piacaira, Hollandiába és tovább az Északi-tengerre.

Egy Indiába vezető rövidebb tengeri út fel-lelése képezte legfőbb életfeladatát Henrich portugal infansnak (korona-herceg) ki 1394. márcz. 4-ik napján született.

Elégő jellemző nevezett koronaherceg derékságát „tengerjáró” és portugal tudományosság védője” megnevezéssel nevezeték. Az ura „Guinea felfedezésének és meghódításának évkönyve” szerzője és Henrich kortársa, mint a harci vitézség és erkölcsi derékság mintaképét tünteti őt fel.

Kísérletet, széles vállu, erőteljes, erkölcsös, komoly férfi volt — mond a nevezett író — kifejezően képzett szögóra az idegent rémülettel töltötte el, de egyébiránt nagyon kegyes volt ő, kevelységet, fényűzést és fővénységet egyiránt gyálolt; őnnuralma és mértékletessége pártatlan vala; szerette a békét, cselekedeteiben rászakarat és gyűlölet sohasem vezették, csak egy félelmet ismert: rosszat tenni, és csak egy szót nem méltatott meghallgatásra: a tudatlanság és szemtelenség szavát.

A PORTUGALOK FELFEDEZÉSEIRŐL különös tekintettel Indiára.

(Dir. Louis Thomas után.)

(Kiválóbb történelmi mozzanatok jelzése. — Némi előzmények az illető felfedezésekre vonatkozólag. — Apróbb felfedezések. — Az Indiába vezető tengeri út feltalálása. — A Jöremény-Fok körülhajozása. — India felfedezése és meghódítása. — A portugal hatalom emelkedése, hanyatlása és bukása. — A hollandok, francziák és angolok fellépése.)

India, az őstudás és kincsek mesése hazája, már az ókorban kiváló tárgyat képezte a jelentékenyebb népek figyelmének és törekvésének, főleg kereskedelmi tekintetben.

A héberek, phöniciuszabeliek, aegyptomiak, babilonbeliek, persák és görögök óhajtja vágtyak közlekedési viszonyba lépni Ohpirral vagy a Ceo-daországgal, melynek drága terményei bihetetlen-ség dusan jutalmazák ama népek fáradsálmait.

A középkori közlekedés főhelyét, a Középtengeren Alexandria képezte. Azonban a 15 század végén az indiai termények tudrágasága, az Aegyiptomban azon korban uralkodott mameluk szultánok ellenséges indulata, valamint Velence tulsulya következtében a tengeren, hovatovább érezhetőbb lón egy újabb közvetlen egybeköttetés felfedezésének szükséges volta déli és keleti Ázsiával.

Egyébiránt az idő által szükségessé tett egybeköttetés felfedezését célzó gondolat, már korábban meg volt születve.

Az első hiteles kísérletet e tekintetben a 13 század végével két genuai férfi, Tedisio Doria és Ugolino tette, kik 1291-ben két jól felszerelt hajón tengerre szálltak, s a ceutai (gibraltari) tengerszoroson áthatolva, az Indiába vezető tengerre s azon Indiába szándékoztak jutni, magukkal onnan hasznos árucikkeket hozandók.

Utolsó tudósítása nevezett két férfinak Gozorából kelt, mi alatt sokan későbbi Cap-Nont gyantitják.

Sen a hajósok, sem a hajók közül nem tért egyik is vissza, honnan e közmondás származott:

„Ki a Cap-Nont körülutazza:

Nem tudja, ha tér-e haza?”

(Wer Cap-Nont umfährt:

Weiss nicht, ob er wiederkehrt.)

Az olaszok által a 13 század végén vagy a 14 elején felfedezett, de rövid időn felhagyott Kanári-Szigeteken csak 1402-ben alakultak állandó európai telepek.

Ez idő óta a Kanári-Szigetek tették a tengerészek megállási helyét, honnan már 1435-ben szállítottak a portugalok embereket és terményeket eladás végett Lisabbon piacára.

Szükségesnek látszik itt megjegyezni, hogy a különben annyira megvetendő rabszolga kereskedés Afrika partjain és szigetein, valamint később a közép és északamerikai partokon, számos felfedezésekre szolgáltatott alkalmat. Így a legálálabb dolgok is szűnnek gyakran jó eredményt, azonban az erkölcsi méltatlanság mindig az indok és nem az eredmény a mérvadó.

1440-ben Gutenberg a könyvnyomtatás mesterségét, ezen eseközött az újabb gondolkodás és ismeretek elterjesztésének, ezen emeltyűjét az újabb kultúra megteremtésének, feltalálta, melynek végződjá lón: a torzsalkodás és tévelygésben annyira elesett emberiséget egy közös feladatra serkenteni, mi a helyesebb ismeret, nemesebb, erkölcsös és emberhez méltóbb állapotok magaslatára emelkedésben áll.

Erre néve hatalmas segédekül ajánlkoztak a tudomány és közlekedés.

Daczára az ezen időben közbejött nagyművű keleti változásoknak. Velence még mindig megállta helyét a tengeren; e tekintetben mindenképpen versenyársat elbonyalósította.

A mongolok által létesített birodalmak örökös kínos rángatózásban valának; a világot ostromlók kevés érzéssel bírtak a művészet, mesterség- és ipar iránt, szintugy a törökök is; minnek következtében a kereskedelem keleten pangott és kizárólag csaknem karaván-kereskedésre lett korlátozva, de a mely egyáltalán kevés, vagy semmi védelemre sem számíthatott.

Perszában, a trónváltozás és trónrablás amaz akkori hazájában teljesen megbukva volt a kerte-

kalánokban teljesen ehetővé, és elég pubá-vá főtt, úgy hogy még az idősebbek és rosszabb foguak is megerősítés nélkül élvezhették.

A gép szerkezete már szaklapokban le-le-ven írva, azt feleslegesnek tartom újból ismer-tetni, mind a mellett ki kell mondanom, hogy könnyen kezelhető, kis térfogatu, és a tüzeleő folyadék igen olcsó, úgy hogy 100 katoná ételének lefőzéséhez 20 krnyi értékű anyag ele-gendő. Mindebből látható, hogy ezen gép hadi-czélokra — főleg bábóru idején — megfizet-hetlen, mert rövid idő alatt biztos és minden kö-rülmények között a legénység annyiszor a meny-nyiszor meleg étellel látható el. Tartok azonban tőle, hogy — mint mindig úgy most is — úgy fogunk járni, hogy addig fogják a dolgot próbál-gatni, tanulgatni, huzni-vonni, míg végre a fel-találó megúrnán a sok experimentatiót, találmá-nyával odább áll, s mi majd évek múlva harma-dik kézből négyszeres áron jutunk hozzá.

M.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1878. június 25.

A magyar haza legelhagyatottabb in-ségére jutott árvája, a hazai ipar érdeké-ben emeljük itt fel ismételtlen kéri szavun-ka-t e lapok t. olvasóihöz.

Az erdélyi háziipar- és iparfej-lesztő egyesület megalakult, hogy a magyar társadalmat tömörülésre szólítva fel, ipart teremtsen az egek által is iparra teremtett e szép kis hazarésznek.

Ha vannak e hazának fiait, a kik egy-házaknak, iskoláknak tesznek kegyes ala-pítványokat és nemes erkölcsöket kívánnak oltani a népbe, nyújtsanak pár fillért a józan élet, a családiaság, a takarékoság legfőbb forrása, a léleknevelő munka templomának felépítéséhez.

Ha vannak, kiknek szívébe nyílik mások nyomora s jótékony egyletek, árva-házak segélyezésével enged szíve nemes su-gallatának, jöjjön és tartson velünk is, hogy az ipar oktatásával kényeret adjunk az éhező kezébe és saját munkája útján ün-nepi ruhával cseréljük ki a róla csüngő rongyokat.

Ha vannak, kik a hazát magyarnak és boldognak akarják látni, jöjjenek és ne engedjék, hogy idegenek iparjának rabszol-gója legyen és idegen földre küldve vagyo-nát, koldussá tegye önmagát.

Ha vannak, kik adófizető országokat óhajtanának a haza számára hódítani, jöj-jenek s ama külföldre küldött sokszor több milliót, mint a mennyit saját államának fizet a magyar, segítsenek benn tartani a hazában, hogy boldog legyen népe, erős és hatalmas az állam, melynek ilyen népe van. Jöjjenek és hódítsák meg Magyarországot önmagának.

Nem szédelgés, nem népámtás, a mit ez egylet akar; a magyar társadalmat akar-ja csupán szövetkezésre bírni, erőit egy nagy célra összpontosítani; ám válasza

A tengeri és felfedezési utazások életbelép-tetője a mörök ellen folytatott háború volt. Ceuta bevételé 1415-ben, képezte az első lépést a ké-sőbbi felfedezések felé, melyeket maga Henrich hozott folytatatba, kinek valódi támasza volt e tekintetben fiére, Don Pedró, mint ki Velenczéből Marko Polo utleirását, egy — némelyek állítása szerint — a híres utazó által készített földabroszszal együtt magával hozta.

Ceuta bevételé után Henrich még ugyanazon évben egy expedíciót készült kiállítani Afrika part-jainak kikutatása végett, mit gazdag jövedelm, minthogy a „Jézus rend” nagymestere volt, köny-nyen létesíthetővé tett.

Egy 1418-ban kiküldött hajó, Goncalves Zarka és Tristao Fas vezetése alatt, vihar által Porto Santo szigethez sodortatott, mely ily módon fel-lő fedezve és rövid időn portugál telepekkel be-lépesítve. Majd a szigetből déli irányban látott gyakori füst a Madejra szigetszöport felfedezésére segítette őket 1419-ben, honnan nagymérvben let-tek kiállítva hadi és kereskedő hajók. Emelést érdemel az ugynevezett „madejrai bor” melynek tökélt Henrich Cyprus szigetről hozatta volt.

1431-ben Gonsalo Felho Cabral, Henrich ál-tal kiküldve felfedezte Formigas szigetét. 1432-ben Santa Maria, 1444-ben San Miguel lőn fel-fedezve. Az azori szigetek harmadika, Tercejra, szintén 1444 és 50 között lett felfedezve. Az azori szigeteket már korábban felfedezték volt ugyan az olaszok, de mind maga a tény, mind a szigetek feledésbe mentek volt; azonban a Velenczéből em-lített módon Henrichhez került földabroszon való-szerűleg megjelölve lehettek.

1443-ban I. János király meghalván, Hen-rich átvette a kormányt s ugyanazon évben Gil-Eannes, egyik udvari apród, felfedezési utra kül-detett, de ez alkalommal eredmény nélkül kellett visszavertetnie. Szereacsésebb volt nevezett apród második útja 1434-ben, melynek eredménye a Bajador-Fok körülhajózása lett.

Most egy pápai engedély az Indiáig való felfedezések kizárólagos jogát a portugálokra ru-házta.

meg e társadalom eszközeit, használja fel, mint legjobbnak hiszi erőit, de mentse meg magát, mert nincs az égnek s földnek ha-talma, mely megmentse őt, ha nem segít önmagán.

Az erdélyi háziipar- és iparfej-lesztő egyesület pártoló tagsági díj a hat évi kötelezettséggel évi 2 frt. Alapító tagsági díj 50 frt.

Aláírások szerkesztőségünkben vidékről is elfogadhatók.

— **A kolozsvári országos színház** t. intendatúrájától Némethi György színésznek la-punk szini referense ellen a színházban elkövetett sértő complete miatt tett panaszunkra' tegnap vettünk választ. A válaszban tudatja a t. inten-dantura, hogy a panaszt elbírálás végett áttette a színházi bírósághoz s a hozandó határozatot s esetleg a mennyiben az intendatura ezen hatá-rozat által kellő mérvű megfenyítést nem látna, a bizottság részéről saját hatáskörében teendő intézkedésekről lapunk szerkesztőjét értesíteni fogja. A t. intendatúra felhasználja egyszersmind ezen alkalmat azon meggyőződésének kifejezésére, hogy a „Kelet” eddigi működése az intézetnek s a színháznak kárt okoz. — Így a válasz. E le-vél első részét illetőleg mi természetesen bevár-juk a további intézkedéseket s egyelőre köszö-ne-tünk a t. intendatúrának az ígért megfenyíté-sért. A mi pedig a levél második részét illeti, nagyon sok volna nekünk arra mondanunk, de ezt szintén csak fentartjuk azon időre, midőn tudni fogjuk, miként igyekezik a t. intendatura helyrehozni az intézetnek és a színháznak okozott azon óriási kárt, melyet az új művezetőség az ál-tal követett el, hogy egy kitűnő társulatot szét-ugrasztott és helyébe jegy rosszabbat és drágáb-bat szerződtetett.

— **Öngyilkosság.** Gróf Bolza huszár halála-gy e hó 24-én délután Szt.-Erzsébet közsé-gében (N.-Szeben mellett) főbe lőtte magát. A gr.-a társadalmi körökben kedvelt egyéniség volt, kö-telességének pontosan megfelelt, s anyagi helyzete sem volt kedvezőtlen. Gyanítják, hogy e szomorú lépésnek oka valszínűleg amerikai párbaj.

— **A marhavész** Sellenberk községében még folyton uralkodik. E hó 24-ről kelt jelentések szerint: megbetegedett 5, elhunolt 3, a betegek száma 47 darab.

— **Román Miron** g. keleti érsek és mel-roplita, Schaguna érsek halálának (1878. jan. 28.) évfordulati napja alkalmából a „Telegraful Roman” hasábjain, körendeleitileg figyelmezteti az espereseket, hogy miután június 28-ika az időn pöntekre esik, s így a szokásos requiemet nem lehetne a hívek nagy száma részvételével meg-tartani, ez emlék-ünnep jun. 30-án vasárnap, tar-tassák meg.

— **A tordai olvasó négyelet** folyó év ju-lius hó 7-én a Széchenyi ligetben saját könyvtá-ra javára zártkörű táncvigalmat rendez. A tánc-vigalom kezdetét veszi délután 5 órakor. Belépti-jegy 80 kr. Kedvezőtlen idő esetében a táncvíg-alom július 14-én tartatik meg.

— **Az erdélyi román nép** művelődési egyletnek választmányá, melynek alelnöke: Bologa Jakab udvari tanácsos, és titkára: Baritiu György, Alexandri román költőhez, ki költeményével, mint

Az utazások tovább, és még nagyobb erély-lal folytak.

1442-ben az Afrika nyugati partjaitól visz-zatért hajók egy — általános bűmület tárgyánál szolgált — négyet vittek Lissabonba, ki az Észak-Afrikát lakóktól nagyon különbözött. 1442-ben Cap-Blanke lőn felfedezve; nem sokára, Cap-Verde. A velenczei Luigi Cadamostó Henrich szolgálatába állva, szintén nevezetes felfedezéseket eszközölt. Ugyanis 1455 martius 22-én utra kelvén Seneagált és Gambiat, egy másik útjában Rio-Grandot fedezte fel; de Henrich halála után ismét hazájába tért vissza.

Egy müncheni kézirat szerint a Cap-Verde szigeteit Diego Gamos fedezte volna fel.

Henrich halála után, mi 1460 november 13-ik napján történt, V. Alfons lépett a trónra (1460—1481) kinek uralma alatt a felfedezési vállá-latok nagyon leapadtak.

Azonban a felfedezési vállalatokat illető ál-talános közöny dacára mégis találkoztunk egy merész hajós, ki az egyenlítőn túl hatolva legyőzte azon kor-ábbi előítéleteket, hogy a forró földön középső része áthajózhatatlan lenne.

II. János (1481—1495) Henrich terveit is-mét felvette. Ezen időben ment Portugáliába a felkintélyes mathematicus és nagyszerű tenger-szűrűnbergi Martin Behaim, ki az astrolabiu-mot megjavítván és segélyével több felfedezési utat is tévén, kimutatta, hogy azzal compas nél-kül is el lehet igazodni a sík tengeren. Nevezett férfi kísérője volt Diego Caonak, ki 1484-ben Cap-St.-Catharinától (Szent-Katalin-Fok) kiindul-va Rio de Fadrato (Congo) fedezte fel. II. Já-nos Martin Behaimot szolgálatai és érdemei méltá-nylásául a „Jézus-rend” lovagjává ütötte és ál-lándólag szolgálatába vette.

1486-ban történt az érdemes férfi egybe-keleése a brüggei Jobstz Hurter lányával, Lissa-bonban és pedig nem minden pompa és fény-nél-kül, minthogy az ipa két azori-szigetnek, — Pa-yal- és Piconak — kormányzója volt.

(Folyt. köv.)

lapunkban már említettük, Montpellierben babért aratott, üdvözlő iratot intézett, a melyben a töb-bek közt ez áll: „Kétségtelen, hogy nem költe-ményed egyedül az, a miért tégedet a románok üdvözölnek. Műveid számosak és elenyészhetlen ér-tékűek különösen reánk románokra, s általában a latinokra nézve. Ha tehát téged ez alkalomból üd-vözlünk és szerencsételtünk, az azért történik, mert eddig irodalmi érdemeid mellett, a jelenlegi jutu-lommal koszorúzott műveddel, a román nemzetnek, Kelet felé a civilizatio előrsének dícsőségét ma-gasra juttattad a latin faj előtt, sőt mondhatjuk, az egész világ előtt.” — Alexandri erre Bologa Ja-kabhoz intézett iratában köszönetét fejezte ki, mely-ben többek között a következő hely is előfordul: Költőnek lenni, az személyes előny; ily mérték-ben kitüntetve lenni, ez a sorsnak egy kedvez-ménye, melyet én méltó büszkeséggel becsülni tudok.

— **Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság** Kőrmendy Oszkár főadói adóhivatal gyakor-nokot a szarvasi kir. adóhivatalhoz VI. oszt. adó-tisztó nevezte ki.

— **A kolosmonostori ifjuság** vasárnap este érkezett meg Aradra Vörös Sándor igazga-tóval öt tanár vezetése alatt az erdélyi vonattal. Az indóházánál a gazdasági egylet részéről történt fogadtatás után a 40 ifju s öt tanár szívélyes vendégzeretű házakhoz szállásoltatott el s bizo-nyára minden kényelemben részesítették. Hétfőn délelőtt a gazdasági egylet titkára Marshall Lajos kalauzolásá mellett megtekintették a ven-dégek a lyceumot, a vértanúk kivégzése helyét és a Széchenyi-műemléket, míg délután Neuman testvérek meghívásának engedve, Buzsákba rándultak a mozarchia legnagyobb s legelő-s szesz-gyárának megtekintésére. Ott pompás oszonnával lettek megvendégelve, Este a városligetben társas vacsora rendeztetett tisztelőkükre, melyen számo-san vettek részt a gazdasági egylet vezérifjai közül is. Tegnap reggel a körösvölgyi vasutal Ötvenesre ment az ifjuság, hogy Zelén-szky Róbert gróf meghívása folytán az ottani uradalmat tanulmányozza; onnét estefelé Pankotára rándul-nak át az ifjak a Szukovszky-féle berezezi ura-dalmi megsemlélésére s a magyaráti, muszakai, galsai szőlőhegyek s jelesebb borpincek megte-kintése s a borok megkóstolása végett. Holnap Bo-rosonbó megy a társaság, hogy az erdészeti ke-zelés s a fakiaknázás felől fogalmatszeressen ma-gának. Pénteken vagy szombaton aztán visszatérnek Aradra, honnét baladéktalanul hazatérnek Csabán és Nagyváradon át Kolozsvárra.

— **Halálozások.** Gyekei Papp Mihály, a maga és testvérei: Papp Ferencz, Mari, férje-zett Voith Miklósné, gyermekeivel; Katalin, fér-jezett Tamási Péterné, gyermekeivel; valamint a néhainak édes anyja, öz. Papp Kristófné, szül. Czetz Borbára, valamint anyja: öz. Papp Ema-nuelné, szül. Voith Mária, fájdalomdult kebelbe tudatja forrón szeretett nőjének, gyekei Papp Mihályné, szül. Papp Máriának, élete 41-ik, boldog házassága 17-ik évében, párhétig tartott su-lyos betegségben, f. hó 25-én, d. e. 11 óra-kor Gyéken történt gyászos elhunytát. — Stark Emilia, öz. Jancsó Józsefné, a maga és gyermekei; valamint a Demeter, Stark, Székely és Kovács ágon levő több rokonok nevében szomorú szívvel jelenti, hogy a jó testvér, szerető rokon Stark Lina életének 45 ik évé-ben f. hó 25-én d. e. 10 órakor hosszas szenvedés után egy jobb létre szenderült. Nyugodjanak cseu-desen.

— **Jahn-ünnep.** A rendszeres tornázás alapítójának Jahn Frigyes Lajos születésének századik évfordulóját nemzetközi ünnep jellegével f. é. július hó 28-án fogják Boroszlóban megün-ni. Budapestről is három tornaegyesület kebeléből is eddig már 20-an jelentkeztek, mint a kik a Jahn-ünnepben részt fognak venni. A tornászati ver-senyhez Zsinger Mihály is, a budapesti tor-naegyesület és az atletikai club művezetője, a ki már több ízben mint nyertes lépett ki a ver-senyző térről, kiáll a sikra.

— **Az országos magyar daláregyesület** igazgató választmányá Királyi Pál elnöklété alatt június 16-án ülést tartott, melyben a feb-ruár hó 17-én Budapesten tartott rendkívüli köz-gyűléstől nyert felhatalmazás alapján, a már elő-készültli folyamathoz tett ez idei pécsi országos dal- és zenéünnepélynek elnapolását egyhangulag elhatározta. E határozata hozatalánál legfőbb in-dokul, a megváltozott kedvezőtlen politikai viszo-nyok szolgáltak, melyek már eddig is ugy a fő-városban, mint az ország nagy részében életbelép-tetett katonai mozgósításokkal eredményezték s va-lószínűleg még nagyobb mérvű oly állami intéz-kedéseket is vonandhatnak maguk után, melyek a békés természetű és irányú társadalmi cultur-mozgalmakra kedvezőtlenül s lehangelőlag hatnak ki. Az egyesület igazgató választmányá e határo-zatáról már hivatalosan is értesítette a tagegy-leteket, valamint amaz egyidejűleg hozott határo-zatáról is, miszerint a f. é. szeptember 1. lejá-randó egyesületi két évi solidaritás megújítása, új igazgató választmány s tisztviselői választása s az elnapolt ünnepély érdekében hozandó további intézkedések megtétele czéljából, a rendes egysüleli közgyűlést f. év nov. 3-ára tűzte ki s azt Buda-pesten tartandja. Végül arról is értesíté a tagegy-leteket, hogy a tervezett pécsi országos ünnepély műsorára fölvevtt műdarabok, a legközelebb tar-tandó országos ünnepély alkalmára tartatnak fel, s addig azok nyilvános előadásától tartózkodjanak.

A tagegyletek részéről már tett bejelentések alap-ján beszolgáltattott illetékek, az illető tagegyletek javára lesznek betundók a legközelebbi ünnepély alkalmával.

— **Böhm Gusztáv**, kinek haláláról tegnap már megemlékeztünk, mint operai rendező, kö-rülből 16 évig működött a budapesti nemzeti színháznál. Radnótfay szerződtette a vidékről, hol mint karnagy a legjobb hirben állott. A nemzeti színháznál rendezői tisztét buzgalommal viselte több fényes kiállítás dalmú rendezésében annyira ki-tüntette ügyességét, hogy egy pár alkalommal a külföldi színházak is igénybe vették jártasságát. Olaszországban az ő vezetése és utmutatásai mel-lelt került szíre Lohengrin és utóbb Rien-z-i Böhm, mint zeneszerző is jó hangzásu névvel bírt. Irt egy víg operát is „A debreczeni bí-r” czimmel, mely a nemz. színpadon a 60-as években került szíre. Operai kísérleteinél sokkal maradandóbb értékűek symphóniai költeményei. Uhland „Dalnok átká” czimű költeményére írt zeneművet saját vezetése alatt a philharmoni-kusok adták elő, nem közönséges sikerrel. Külö-nösen a szép hangszereles ragadtameg a műbírá-lók figyelmét. Ettől kezdve sokat vártak zeneiről tehetségétől, de Böhm — nem tudni mi okból — azóta nem lépett elő nagyobb önnálló művel s csak egyes táncdarabokat hangszerezett a ballet számára. Mondják, hogy kézirataiban sok különböző szerzemény maradt fenn. Böhm azonfölül opera szövegeket is fordított, leginkább a korán elhunyt Ormayval kettőben. Tavaly betegeskedni kezdett s a veszélyes kór (szív baj) oly rohamosan fejlő-dött, hogy az élete virágában levő törhetetlen erélyű férfiú kénytelen volt visszavonulni állásá-ról. A nemz. színház igazgatósága csak ideigle-nesen fogadta el lemondását, abban a reményben, hogy baja majd jobbra fordul, de a betegség ha-lálos fordulatot vőn s vasárnap kioltá a sokáig szenvedő életet. Böhm 1824-ben született. Özve-gyet és családát hagyott hátra.

— **Szerencsétlenség** történt pénteken este Baján a vásártéren levő komédiában. Az idő előrehaladva lévén, az előadások már kezde-tét kellett volna vennie, de e helyett — mert a közönség nem jelemt meg oly nagyszámban, mint az előbbi előadásokon — kijelentették, hogy az előadás szombatra halasztatik. Erre kapja magát egy komédiatárogató suhancz s lever kalapjával egy égő petroleum lámpát, mely a Braunberger szűcs kis fiára esvén, ezt rögtön tűzbe borítá. A kis fiút, kinek arcazt és kezeit égésekbe fedik, a tűzhálaltól gyors segélyezés által a komédiás társulat egyik tagja, Gläner Márton mentet-te meg.

— **Schmidt Konrád** egykori százs co-mes, mint a Lipót-rend közép keresztese, altenhei-mi praedicantummal, osztrák bárói rangot nyert.

— **Jeltűnt egynék.** Egy-egy regény kezdete vagy vége mindenik eset, a mit az „El-lenör” elbeszél. Árjai János, ötven felé jár, szent benedeki Jakos, éppen úgyvén utáni nap elment Kec-kemet felé paprikát árulni s azóta nem tudni, hol van. Orra alatt jobb felől sebhely látható; jobb kezének mutató ujja merev. — Laczkovics János, szolnokmegyei fényszarui lakos, 78 éves, még mult évi július 22-én eltávozott Bu-dapestre s azóta senmi nyoma. — Tóth Fe-rencz csizmadia inas Miskolczon február 10-én tűnt el gazdájától. Mészáros János borsodme-gyei emódi lakos 12 éves gyermeke Ferencz ez év május havában a lóbrász mellől eltávozott és az-óta nem került vissza. A fu seplős és vörös haja van. Bulinka Lajosnak már gon'zság lakott a szívében, mikor gazdájától Hieslang P. molnár-mestertől Görcsönyről elszökött. Elvitt ugyanis egy kétszötű fegyvert, 3 font szalonát. 3 font szap-pant, fél kenyeret, 1 liter pálinkát — és egy üres tárczát. Rádásul egy fekete guba-köponyeget te-rített magára. Még csak 14 éves.

— **Magyar fürdői látogatottsága.** A legújabb kiadott fürdői kimutatások szerint a jelen fürdőidényben eddig megfordult: Mohács Herkules fűrdőn 864, Krápina-Töplöczen 353, Szliácson 202, Tátra-Fűrdőn 48, Trencsén-Tep-liczen 556, Harkányon 321 és Lippiken 155 személy.

— **Florenoz város** bukása immár befe-jezett tényné vált. A bukáshoz az első lépés meg-történt akkor, mikor (márczius 17-én) a tanács kimondotta a tőketartozások után járó kamatok kifizetésének elhalasztását. Az úgy végső phazisa pedig annyiból áll, hogy a vizsgálatra kiküldött királpí biztos jun. 18-án kimondotta a formális esődöt. E rendszabályt az indokolja, hogy a vá-roz költségvetésébe felvett és ezen év végeig be-folyandó jövedelem alig elégséges a rendes admi-nisztratív költségek fedezésére. A város tehát ezen-tul nem fizet semmi tőketartozást, se annak kamata-it, se kötvényre, se sorsjegyre.

— **Madridi táviratok** szerint a királyné-nak e hó 24-én a király és a királyi család ja-lenlétében föladták a halotti szentséget.

— **Londónból** írják június 20-ról: Ma 41 éve, hogy Viktoria királynő az angol trónra lépett. A cabinet 13 tagja közül, kik 1837. ju-niust 20-án az ifju királynő előtt letették az es-kiüt, ma még csak egy van életben: Lord Grey. Kivüle lord Russel élt legtovább, míg a töb-biek (közűk Melbourne, Minty, Palmerston, Hol-land és Lansdowne lordok) már rég a sirban nyug-szanak. Az akkori alsóházi tagok közül is még csak nyolczan élnek: Lord George Cavendish,

Ergeron, Ellice, Cowper-Temple, Gladstone, Roebuch, Talbot és Villiers. A lefolyt 41 év alatt sok minden megváltozott Angliában, de a parla-ment szabad működését és az ország fejlődését reactio sohasem zavarta, valamennyi osztály a jólét magas fokár: emelkedett s a nagy politikai rázkódásoktól, melyek Európaszerte dűböngtek, Anglia ment maradt. A politikai és társadalmi viszonyok megjavítását célzó mozgalom ma is rendes mederben foly s nem csapong tul a tör-vényszabta korlátokon. A hol ilyesmí előfordul (pl. legközelebb a lancashirei munkás strike al-kalmával) ott a nyugalmat csakhamar helyreál-lítják, a nélkül, hogy elsiertet rendszabályokhoz folyamodnának s valahányszor a nép többsége korszerű reformokat ohajt, létrehozzák azokat, las-san, óvatosan ugyan, de annál biztosabb és ma-radandóbb alapon. A politikai nő-emancipatió is érvényre fog vergődni valamikor. Mai nap-ság még csak kevesen lelkesednek érte, ámbár egy pár udvariars parlamenti tag minden évben beajnyítja a törvényjavaslatot az iránt, hogy adó-fizető hajadonok és özvegyek a passiv választás jogával ruházassanak föl. Tegnap is benyújtotta valamelyik, de hiába. E fajta nő-emancipatiót az angol közvélemény nem akar. (Maguk a nők sem.) Ha akarná, a mozgalom már régen jobb eredményre vezetett volna. A nők egyelőre beérik azzal, hogy befolyásukat titokban gyakorolják, és e befolyás nem megvetendő hatalom. Néha nem kevesebb az egyháznál, és néha százszor több, mint a koronáé.

KÖZGAZDASÁG.

Jelentés a vetések állásáról.

(A földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumhoz f. évi június hó 20-ig beérkezett hivatalos tudósítások szerint.)

Szeben megye. (Nagy-szebeni járás.) Buza és rozs kedvező időben és körülmények közt virágozván el, jó termésre nyujtanak kilátást; a tengeri szépen fejlődik; gyümölcs sok lesz.

Szolnok-Doboka megye (Betenli-já-rás.) A buza jó; tavasziaakra az eső jó hatást gyakorolt; a szőlő virágzik és gazdag termésre jogosít.

Torda-Aranyos megye. (Tordai já-rás.) A mily dusak az őszi vetések, oly gyengék a tavaszia; szárazság következtében a tengeri silány; széna kevés; gyümölcsöt a hernyó és cse-rebogár pusztították el; szőlő gazdag termést ígér.

Udvarhely megye. (Udvarhelyi já-rás.) A buza közép; a rozs közepén aluli; ta-vaszai vetések és tengeri silylik a száraz idő-járást.

A „KELET” magán táviratai.

Feladatott Budapesten jun. 26. 11 ó. — p. d. e.

Érkezett Kolozsvárra jun. 26. 11 ó. 35 p. d. e.

A kongressus határozatai szer-int déli Bulgária „Keleti Rumelia” nevet nyer. Sofiát északi Bulgária kapja, s ugyanennek Sofia, vagy Tirnova lesz a fővárosa. Keleti Ru-méliában a lakósságnak a törökök csak esendőség tartását engedik meg, de nem militiát. Antivári át-engedése Montenegrónak valótlán. Görögország csak Lariszat kapja. Szerbia, Montenegró utasítottak, hogy alkudjanak ki monarchiánk-al s a kongressus majd ez alkut egyszerűen szentesíti.

A magyar országgyűlés vasár-nap záratik be; az új képviselő vá-lasztások augusztus 5-ike és 14-ike közt lesznek. A miniszterelnök ju-lius 14-dikén beszámol debreczeni választóinak nagy ünnepélylyel.

Érték- és váltófolyam.

1878. június 25.

Magyar aranyjáradék	91.30.
„ kincstári utalv.	1 kibocsát . 117.50.
„	2 113.—.
„	2 75.75.
„	2 68.—.
„	2 100.75.
„	2 78.—.
„	2 77.50.
„	2 76.50.
„	2 —.—.
„	2 82.75.
„	2 64.10.
„	2 66.—.
„	2 74.50.
„	2 113.75.
„	2 843.—.
„	2 242.30.
„	2 256.75.
„	2 102.10.
„	2 55.8.—.
„	2 9.38.—.
„	2 57.80.
„	2 116.95.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Békésy Károly.

(218)

Elsinger M. J.

(5-300)

Bécs, Neubau,

Zollergasse 2.

Vételezőknek

Ajánljuk

Vételezőknek

Elsinger M. J. és fiai

Bécs, Neubau, Zollergasse 2

csász. kir. hadügyminisztérium, 6. főszele hűtőgépezés és
számos járművek intézet sat. szállítói
csász. királyi szabadalmazott gyárának
legjobb és legajánlatosabb

eső kőpönyeit.
kocsitakaró ponyvát, ágybetéteit, sátorkelemléit.

592. sz. — 1878. (226) (2-3)

Hirdetmény.

Alólirt m. kir. kohó hivatal által közhírré tétetik, hogy az itteni kohóüzemnél eladásra, nagy mennyiségben termelt

vasgálicznak

métermázsja 2 frt. o. p., csomagolással együtt 3 frt 10 kr.
Zalathna, 1878. június-hó 18-kán.

M. kir. Kohóhivatal.

376 szám — 1878. (223) (2-3)

Hirdetmény.

A nagymlt. m. kir. közmunka- és közlekedési miniszterium az 1878. évi június-hó 13-kán kelt 6534 számú rendeletével, a Héjjasfalva-Csikgyimesi államút 25% 27 mfd szakaszán lévő N.-Galambfalva és Sz.-Udvarhely közötti 52, 53, 55, 59, 76 és 77 számú úteresznek és feljáróinak helyr. állítását 3659 frt 34 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok fogantatásának biztosítása céljából az 1878. évi július-hó 22-dik napjának 10 órájára, az Udvarhelymegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenykiírás hirdetik.

A versenyre önjártók felhívának, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítható, s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bántópenzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap **10 órájáig**, a nevezett hivatalhoz annyiával inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes f. ltelek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Kelt Sz.-Udvarhelyen, 1878. évi június-hó 19-kén.

RAISZ EDE, kir. főmérnök.

(176)

(14-*)

DIETRICH SÁMUEL

Első Erdélyi Gazdasági

GÉPGYÁRA,

vas- és ércz öntődjében

Kolozsvárt

(felső-szénuteza, ezelőtt Rajka-féle ház)

kaphatók:

Gőzgepek.
Gőz- és kettős hatású szivattyúk.
Kútszerkezetek.
Tűzoltó-feszkendők.
Mű- és paraszt-malmok, serfőzés-
és szeszgyárakhoz teljes be-
rendezések.
Keverő- és hűtő szerkezetek.
Élesztő sajtók.
Lyukasztó-gépek.
Malátaszűzők.
Kör- és keret-(Gatter) fűrészek.
Lőjárgányok (cséplőgépek).
Közlőművek (Transmissionen).
Emelő- és hűtő-szerkezetek.
Felhúzó- és emelő-gépek.

Tizedes- és százados mérlegek.
Borsajtók.
Szőlőszűzők.
Szeccskavágók.
Rópa- és burgonyavágógépek.
Törökbuza-kapák.
Törökbuza-töltőgétek.
Törökbuza-morzsolók.
Vetőgépek.
Kerülő-, váltó-, mélyítő- és
szőlő-éke.
Exstirpátorok.
Rétgyaluk.
Borónák.
Szűrő- és tisztító-rosta.

Elvállal mindennemű öntött- és kovácsolt-vas sárkeri-
téseket, áltányok, lépcsők és lépcsőkorlátok készítését;
továbbá: kovácsolt- és öntött vascsövek, áltányok, osz-
lopok, sárga- és vörös rézöntvények gyártását, valamint
a gépészet körébe tartozó tervezeteket és rajzok elkészítését,
mindennemű fűtőeszközöket és gépkijavításokat.

**Megrendelések Dietrich Sámuel vasútle-
tébe, főtér br. Bánffy-ház, intézendők.**

Eladó ház!

Kolozsvár piacának legszebb részén, a napsoron fekvő 22 szám alatti

Nagy-lábas ház eladó.

A piac-sorban elől széles 28.44 méter, hosszú 84 méter, átmegy a piacról az órára.

Van benne, a piacra három bolt és négy nagy lakszoba, az egész telken 18 lakszoba, istálló, faszínec, kényelmes jó pinceszék.

Az eladási feltételek láthatók VIZI ENDRE mérnökél, görbe szappanuteza 4 sz. alatt.

(227) (1-3)

!!! Végeladás !!!

szabott áron

JANKI MIHÁLY

divat-szővet üzletében

(Kolozsvárt, hiduteza 9-dik szám.)

Legközelebbi évadra üzletemet más minőségű árukkal berendezni határozván, most található legújabb dús választékú áruimat,

tetemesen leszállított áron

végképpen kiárusítandom.

Egy méter ugyanazon árban, mint ezelőtt egy röl.

Fel tehát!!!

Itt az alkalom a legjutányosb bevásárlásra, mivel áruim **28 perccel olcsóbbak.**

Még számtalan kitűnő minőségű árucikkeimet, kész női ruhákat valódi gyári áron a n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlván, vagyok

illő tisztelettel:

Janki Mihály,
ezelőtt
Joanovics G. György.

(174) (8-20)

Évszázadok óta

a kátrány egyedüli szerként ismeretes, mely a hainóvást elősegíti és új hajzatot teremt. (Nézzük csak a munkásokat a kátránygyárakban, minő dühhajzatú, egészségtől ragyogó, erős emberek azok! Csak hogy mostanig nem állították el tiszta állapotban a kátrányt, hogy pipere-asztali tárgyaknak lehetett volna használni. Mason tanárnak sikerült a zsiranyagot, a mely egyedül hajtányozást, kátrányolaj alakban kiválasztani s **Mason kátrányolaj** néven nevezet alatt egy igen finom, szagtalan, kitűnő gyártmányt hozni forgalomba, mely rövid idő alatt a legmagasabb körök tetszését megnyerte, s mindenkinél bámulatos eredményt szült.

A kátrányolaj-kenőcs használatától a rophe, érzéketlen és száraz főbőr, mely avassá vált zsírtartalom vagy mirigylváds által főbajok vagy külső behatás következtében áll elő, megtisztul, megerősödik, újjáalakul s a **hajgyökér** csodálatosan ható **táp- és zsiranyagot** nyer.

A kátrányolaj-kenőcs hat h-ti használata után még **kopasz helyeken is meglepő siker** mutatkozik; e kenőcs továbbá minden **merev, bozontos, természetből zsírtalan hajnak és szakállnak** ruganyosságot, lágyaságot és nyúlékonyaságot kölcsönöz, tehát **szép és dús hajzatot**, valamint **fő- és hajbetegségeinek** elmúlását annyi ezer ember csapn a

Mason F. féle kátrányolaj-kenőcs használatának köszöni. **Hála- és elismerőirat** nagy számmal áll rendelkezésre. Egy nagy tégely ára 2 frt 50 kr. 1 próbátégely 1 frt.

Valódi hajfesték, ártalmatlan, öt perc alatt feketére, barnára s különbözően szép szökre festi a haját. 1 üveg 2 frt.

Minden fogfájást azonnal és örökre megszüntet **Mason tanár vi-lághírű skót-fogfájásgyógyszere** segítségével. Megrendelés készpénz, vagy utánvét mellett.

Valódi és hamisítatlan minőségben egyedül kapható:
RIED A-nál, Bécs, Stadt, Babenbergerstr. sse Nro 1.
Főtelep: eusteln Filöp urnál I. Plankengasse 6.

Kapható Stein J. könyv- és zeneműkeresk. Kolozsvárt.

(176)

(10-*)

MAGYAR LEXIKON

OTVEN FÜZETBEN TELJES.

A negyedik füzet már megjelent.

Az első kívánatra megtekintés végett bérmentve

küldetik meg.

Kapható Stein J. könyv- és zeneműkeresk. Kolozsvárt.

Kapható Stein J. könyv- és zeneműkeresk. Kolozsvárt.

Egy füzet ára 30 kr.

Egy füzet ára 30 kr.

Egy füzet ára 30 kr.

Egy füzet ára 30 kr.

Kapható Stein J. könyv- és zeneműkeresk. Kolozsvárt.

Kapható Stein J. könyv- és zeneműkeresk. Kolozsvárt.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdásznál az ev. ref. tanoda beállítól Kolozsvárt.

(228)

(1-2)

Haszonbérbe adó!

A kolozsvári ev. ref. egyháznak, Kolozsvártól két órára eső fejedri tagosított birtoka; **folyó év július-hó 4-dikén délután 3 órakor** közérverezésen, görbe szappanuteza 4 sz. alatt, Szent-Mihály naptól kezdve hat egymásután eső évre.

Áll ezen tagosított birtok:

1-ör. Egy lakható ulvarház és gazdasági épületekből, három szol-gáló Curialistából.			
2-ör. Ezen belsőségek térfoga	7 hold	313	öl.
3-ör. Szántó	80 hold	1364	öl.
4-er. Kaszáló	28 hold	324	öl.
5-ör. Rét	7 hold	320	öl.
6-ör. Legelő	13 hold	1278	öl.
7-er. Terméketlen		310	öl.
Összeg:	137 hold	709	öl.

Az árverezési feltételek megláthatók helytt, görbe szappanuteza 4 sz. alatt, mérnök VIZI ENDRÉNÉ, a hol az árverezés fog tartatni.

Mell- és tüdőbetegségek,

bármí neműek legyenek. legbiztosabban elhárítatnak az orvosi utasítás szerint készült

Wilhelm Schneeberg-féle allopjával.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész Neunkirchenben. Ezen nev rendkívül hatásosnak bizonyult be **torok és mellfájás, hurut, rekedtség, köhögés és nátha** ellen. Sok beteg bizonyítja, hogy csupán a nedvnek köszönhet csendes álmát. Jelese óvatosan még e nedv **kódos és zord időjárás**kor.

Rendkívül kelemes íze miatt hasznos gyermekeknek és szűkeges mellbetegeknek; elkerül-hetlen szer énekeseknek és szónokoknak fátyolos hang, vagy épen rekedtség ellen.

Számos bizonyítvány tanuszkodik a fennebbi állítás mellett; legényesebb bizonyítka e nedv rendkívül hatásának, hogy **Oppolzer** tanár, udvari tanácsos, a bécsi cs. k. egyetem rector mag-nificus, e nedvet a körházban valamint magán egyéneknek a legjobb sikerrel alkalmazta.

Használólag sok bel- és külföldi orvos e nedvet ajánlatosnak találta és sok esetben rendelte. A mondottak bizonyításául következő elismerő iratok közlünk.

Bizonyítvány.

Hat éves fiam Ferencz nyolcz hét óta oly heves számarhuruban szenvedett, miszerint fél-nem kelle, hogy egyszer csak megfűt, emellett egészen elsoványodott s oly gyenge lett, hogy alig tudott lábán állani. Ekkor ajánlották nekem a Schneeberg-féle növény allopit, s hála e kitűnő szernek, már az első palack felhasználása után megszűnt köhögése, a második palack után pedig egészen más kinézetet kapott a gyermek, megerősödött s azóta teljesen egészséges. — Idősb fiam is néhány nap alatt meggyógyult heves köhögésből és rekedtségből ezen szer által.

Mély hálával gyermekeim gyors és bámulatos meggyógyulása miatt adom tehát a bizonyít-ványt és önjártok, hogy a szenvedő emberiség javára minél tovább legyen ismeretes, s általáno-san használatosk.

Piatz, március 6-kán, 1855. (115) (14-52)

Scheibenreiff Lőrincz,
polgármester.

Tekintetes úr!

Kérem, hogy nekem híres növény-allopjából lehető előbb még 4 palackot küldeni szíves-kedjök, érzem, hogy az elhasznált 2 palacktól mell és torokbajom, valamint tetemes nehézség-legzésem napról napra javul; most tehát egyenesen önhöz fordulok remélve, hogy a legfrissebből kaphatók. Melléelve 5 frt. p. p.

Teljes tisztelettel maradtam:

Bock Henrik,
sebes- és szülészorvos.

München, Ostrang mellett, február 23-kán 1859.

Orvosi vélemény!

A Schneeberg-féle növény allop felett enyhítő szer mellfájások, asthma, tüdővész, köhögés, nátha cseleiben s ily betegségek ellen ajánlatos.

Hohenmauth, január 25-kán 1858.

Dr. Feschl.

Cantilly Lipót, gyógyszerész urnak Grácban.

Tekintetes ur!

Hasztalan élvezett különböző szer után, mellbajom ellen, melyben két év óta szenvedtem, kísérletet tettem egy palackkal az ön által hirdettet Schneeberg-féle növény-allopjára, mely bizo-nyára minden mellbetegnek ajánlatos; mert az első palack elhasználása után könnyebbülést éreztem, s e jeles gyógyszerből további két palack megkísérlése után, egészenem tökéletesen helyre volt állva. Midőn tekintetes urnak legbensőbb hálámat fejezném ki, maradtam

Grác, február 3-kán 1857.

Pock W. J.

Tekintetes ur!

Miután önnek növény-allopja használatá után nyolcz hétnél tovább tartott köhögésemről és ezzel egybekötött rekedtségetől teljesen megszabadultam és önnek ezen kitűnő növény-allopja hatásá következtében előbbi énekhangomat is visszanyertem; annál inkább kötelezve érzem magam e jótékony találmányért nemcsak elismerésemet és hálámat kifejezni, hanem ezt a jeles gyógyszert saját meggyőződéseim szerint minden mellbetegnek is, különösen énekesnek általánosan ajánlani.

Különös nagyrabecsülésel maradtam alázatos szolgálja

Peisching, június 25-kén 1857.

Bauer János,
iskolatanító.

Minden palackhoz használati utasítás van csatolva.
Egy palack ára 1 frt 25 kr. o. ért. A göngyölésért 20 kr. számítattik fel.

Főraktár: Wilhelm Ferencz gyógyszerésznél Neunkirchenben.

A valódi **Wilhelm Schneeberg-féle növény-allop** kapható még

Kolozsvárt: Valentini A., gyógyszerésznél.
Aradon: Tones F. és társánál.
Balázsfalván: Schiessl Károly, gyógyszerésznél.
Brassóban: Jekelius Nándor, gyógyszerésznél.
Gyula-Fehérvárt: Fröhlich Gyula gyógyszerésznél.
Nagy-Szebenben: Thalmayer Frigyesnél.
Szegesvárt: Teutsch J. B., kerekedőnél.

Császárilag és királyilag
kizárólagosan szabadalmazott

PURITAS

Haj-ifjító-tej.

A „Puritas” nem hajfesték, hanem tejemű folyadék, mely majdnem azon o-s-dalatos hatásával bír, hogy ösz hajakat megifjít, azaz lassankint még pedig **legkésőbb tizenegy nap alatt** ama színt visszaadja, melylyel eredetileg bírt!

A „Puritas” nem tartalmaz festékanyagot. A haj tetésze szerint vízzel mosat-hatik, lehet fehérral átvont vankoson aludni, és gőzfürdőket használni, a festőknek nyoma sem vehető észre, mert a

„Puritas” nem fest, hanem ifjítja és pedig a leghosszabb és legdúsabb női hajzatot és a férfi haját és szakállat.

Egy üveg „Puritas” ára 2 frt. (postai szőkiküldésnél 20 krral több) s köz-pénzzel, vagy utánvétellel kapható: **Franz Ottónál Bécs Mariahilferstrasse 38. szám.**

Raktárak: Kolozsvárt **Valentini** gyógyszerész, Rejoute soren. Gy.-Fejér-várt: Csiky Kristóf. Segesvárt: Teutsch J. B.